Brussel, 25 maart 2021
(OR. en)

SN 18/21

Verklaring van de leden van de Europese Raad

I. COVID-19

1. Een snellere productie, levering en inzet van vaccins blijven van essentieel belang en urgent om de crisis te boven te komen. De inspanningen daartoe moeten verder worden opgevoerd. Wij onderstrepen het belang van transparantie en van het gebruik van uitvoervergunningen. Wij erkennen het belang van mondiale waardeketens en herhalen dat bedrijven ervoor moeten zorgen dat hun vaccinproductie voorspelbaar is en dat zij de contractuele leveringstermijnen moeten naleven. Wij bevestigen dat er een verdeelsleutel op basis van het inwoneraantal is voor de toewijzing van vaccins. Wij verzoeken het Comité van permanente vertegenwoordigers aandacht te besteden aan de problemen met de leveringssnelheid van vaccins wanneer het de 10 miljoen versneld geleverde doses van BioNTech-Pfizer in het tweede kwartaal van 2021 in een geest van solidariteit toewijst.

2. De epidemiologische situatie blijft ernstig, mede door de uitdagingen die varianten met zich meebrengen. Daarom moeten de beperkingen, ook wat niet-essentiële reizen betreft, voorlopig worden gehandhaafd, rekening houdend met de specifieke situatie van grensoverschrijdende gemeenschappen, terwijl de ongehinderde stroom van goederen en diensten binnen de eengemaakte markt verder moet worden gewaarborgd, onder meer door gebruikmaking van green lanes. Niettemin moet worden begonnen met de voorbereidingen voor een gemeenschappelijke aanpak voor de geleidelijke opheffing van de beperkingen, opdat de inspanningen worden gecoördineerd wanneer de epidemiologische situatie een versoepeling van de huidige maatregelen mogelijk maakt. De wetgevings- en technische werkzaamheden met betrekking tot interoperabele en niet-discriminerende digitale COVID-19-certificaten, gebaseerd op het Commissievoorstel, moeten dringend worden voortgezet.

3. De Europese Unie zal haar wereldwijde respons op de pandemie verder intensiveren. Er moet snel verder gewerkt worden aan een mechanisme voor het delen van vaccins, als aanvulling op en ter ondersteuning van de leidende rol van Covax bij het garanderen van universele toegang tot en inzet van vaccins.

II. EENGEMAAKTE MARKT, INDUSTRIEBELEID, DIGITALE AANGELEGENHEDEN EN DE ECONOMIE

4. Wij onderstrepen het belang van een sterke, veerkrachtige en volledig functionerende eengemaakte markt en van een strikte uitvoering en handhaving van de toepasselijke regels. Wij benadrukken dat de industrie van de Europese Unie, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, concurrerender en veerkrachtiger moet worden gemaakt teneinde de groene en de digitale transitie ervan te versnellen, onder meer via geschikte middelen ter ondersteuning van meerlandenprojecten, en teneinde strategische afhankelijkheden aan te pakken. Daarnaast moet bij de modernisering van de industriële strategie voor Europa rekening worden gehouden met de lessen die tot dusver uit de COVID-19-crisis zijn getrokken en moet de herstelinspanning worden ondersteund.

5. Wij benadrukken het belang van de digitale transformatie voor het herstel van Europa, voor zijn welvaart, veiligheid en concurrentievermogen en voor het welzijn van onze samenlevingen. In dat verband herinneren wij aan de conclusies van de Europese Raad van 1-2 oktober 2020 en van 10-11 december 2020. Voorts onderstrepen wij dat Europa zijn digitale soevereiniteit op een zelfbewuste en open manier moet versterken door voort te bouwen op de sterke punten en tekortkomingen te reduceren en door slimme en selectieve actie, met behoud van open markten en mondiale samenwerking. De mededeling van de Commissie "Digitaal kompas 2030: de Europese aanpak voor het digitale decennium" is een bijdrage aan het uittekenen van de digitale ontwikkeling van Europa voor de komende tien jaar. Wij verzoeken de Raad dit spoedig te bespreken met het oog op de voorbereiding van het beoogde programma inzake digitaal beleid.

6. Daarnaast:

   a) verzoeken wij de Commissie om systemen van cruciale technologieën en strategische sectoren verder in kaart te brengen, teneinde de Europese beleidsaanpak ten aanzien daarvan te versterken en te verfijnen;

   b) verzoeken wij de Commissie het beleidsinstrumentarium van de Europese Unie voor digitale transformatie uit te breiden, zowel op EU- als op nationaal niveau, en gebruik te maken van alle beschikbare instrumenten van het industrie-, handels- en mededingingsbeleid, vaardigheden en onderwijs, het onderzoeks- en innovatiebeleid en instrumenten voor langetermijnfinanciering teneinde de digitale transformatie te bevorderen;

c) dringen wij aan op een betere benutting van het potentieel van data en digitale technologieën ten behoeve van de samenleving, het milieu en de economie, waarbij gegevensbescherming, privacy en andere grondrechten worden geëerbiedigd en de bewaring wordt gewaarborgd van gegevens die rechtshandhavings- en justitiële autoriteiten nodig hebben om hun wettelijke bevoegdheden ter bestrijding van zware criminaliteit te kunnen uitoefenen; erkennen wij dat gemeenschappelijke dataruimten sneller tot stand moeten worden gebracht, onder meer door de toegang tot en de interoperabiliteit van gegevens te waarborgen; zien wij uit naar het voorstel van de Commissie voor een regelgevingskader voor artificiële intelligentie en de bijbehorende herziening van het gecoördineerde plan, teneinde de invoering van deze technologie te versnellen en tegelijkertijd de veiligheid en de volledige eerbiediging van de grondrechten te waarborgen; verzoeken wij de Commissie snel de geboekte vooruitgang te presenteren en aan te geven welke resterende maatregelen nodig zijn om de in de Europese datastrategie van februari 2020 aangekondigde sectorale dataruimten tot stand te brengen;

d) verzoeken wij de twee wetgevers snel verder te werken aan de voorstellen voor de wet digitale diensten, de wet digitale markten en de datagovernanceverordening, teneinde de toegang tot en het delen, bundelen en hergebruiken van data te verbeteren en de eengemaakte markt voor digitale diensten te versterken door een veiligere digitale ruimte en een gelijk speelveld tot stand te brengen om innovatie en concurrentievermogen te bevorderen;

e) verzoeken wij de Raad verder te werken aan het Actieplan voor Europese democratie;

f) dringen wij erop aan dat de internationale outreachinspanningen van de Europese Unie en de lidstaten worden opgevoerd, zowel bilateraal als via de desbetreffende fora en organisaties, met het oog op de bevordering van de digitale EU-normen en de ontwikkeling van mondiale digitale regels in nauwe samenwerking met gelijkgestemde partners;

g) benadrukken wij dat de fiscale uitdagingen die voortvloeien uit de digitalisering van de economie dringend moeten worden aangepakt om ervoor te zorgen dat alle marktdeelnemers hun deel van de belastingen betalen. Wij herhalen dat wij een sterke voorkeur hebben en ons inzetten voor een mondiale oplossing voor een internationale belasting van de digitale economie en zullen ernaar streven dat uiterlijk medio 2021 in OESO-verband een op consensus gebaseerde oplossing wordt bereikt. Wij bevestigen dat de Europese Unie gereed zal zijn om stappen voorwaarts te zetten als het vooruitzicht op een mondiale oplossing uitblijft. Wij herinneren eraan dat de Commissie, als basis voor een extra eigen middel, in de eerste helft van 2021 een voorstel voor een digitale heffing zal indienen, met het oog op de invoering ervan uiterlijk op 1 januari 2023.

7. Met het oog op de komende sociale top in Porto onderstrepen wij dat een succesvolle digitale transitie vereist dat niemand achterblijft. Wij hebben de noodzakelijke instrumenten en infrastructuur nodig, evenals scholing, bijscholing en omscholing, en daarbij moeten eerlijke arbeidsomstandigheden en strenge normen in de digitale economie worden gewaarborgd.

8. Wij onderschrijven de beleidsprioriteiten van de jaarlijkse strategie voor duurzame groei en verzoeken de lidstaten deze in hun nationale herstel- en veerkrachtplannen op te nemen.

III. OOSTELIJK MIDDELLANDSE ZEEGEBIED

9. Wij hebben gesproken over de situatie in het oostelijke Middellandse Zeegebied en over de betrekkingen van de Europese Unie met Turkije en wij verwelkomen de gezamenlijke mededeling over de stand van zaken van de politieke, economische en handelsbetrekkingen tussen de EU en Turkije, die is opgesteld door de hoge vertegenwoordiger en de Commissie, zoals de Europese Raad in december 2020 had gevraagd.

10. Wij wijzen nogmaals op het strategisch belang van de Europese Unie bij een stabiele en veilige omgeving in het oostelijke Middellandse Zeegebied en bij de ontwikkeling van coöperatieve en wederzijds voordelige betrekkingen met Turkije. Wij zijn ingenomen met de recente de-escalatie in het oostelijke Middellandse Zeegebied door de stopzetting van de illegale booractiviteiten, de hervatting van de bilaterale besprekingen tussen Griekenland en Turkije en de aanstaande besprekingen over de kwestie-Cyprus onder auspiciën van de Verenigde Naties.

11. Mits de huidige de-escalatie wordt voortgezet en Turkije zich constructief opstelt, en onder voorbehoud van de in eerdere conclusies van de Europese Raad gestelde voorwaarden, is de Europese Unie bereid om, teneinde de recente, positievere dynamiek verder te versterken, de samenwerking met Turkije op een aantal gebieden van gemeenschappelijk belang op een gefaseerde, proportionele en omkeerbare wijze te intensiveren en verdere besluiten te nemen tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad in juni:

    a) wat economische samenwerking betreft, vragen wij de Commissie de gesprekken met Turkije te intensiveren om de huidige problemen bij de uitvoering van de douane-unie aan te pakken zodat deze voor alle lidstaten doeltreffend wordt toegepast, en verzoeken wij tegelijkertijd de Raad om aan een mandaat voor de modernisering van de douane-unie te werken. Dat mandaat mag door de Raad worden vastgesteld, op basis van aanvullende richtsnoeren van de Europese Raad;

    b) wij zijn bereid dialogen op hoog niveau met Turkije op te starten over kwesties van wederzijds belang, zoals volksgezondheid, klimaat en terrorismebestrijding, evenals regionale kwesties;

    c) wij verzoeken de Commissie na te gaan hoe de samenwerking met Turkije op het gebied van interpersoonlijke contacten en mobiliteit kan worden verbeterd.

12. Wij roepen Turkije op om af te zien van hernieuwde provocaties of unilaterale acties die in strijd zijn met het internationaal recht. Verwijzend naar de gezamenlijke mededeling herhalen wij dat de Europese Unie, in geval van dergelijk optreden, gebruik zal maken van de instrumenten en opties waarover zij beschikt om haar belangen en die van haar lidstaten te verdedigen en om de regionale stabiliteit te bewaren.

13. Wij waarderen dat Turkije ongeveer 4 miljoen Syrische vluchtelingen opvangt en zijn het erover eens dat de bijstand van de Europese Unie aan de vluchtelingen en de gastgemeenschappen moet worden voortgezet. Wij verzoeken de Commissie om bij de Raad een voorstel in te dienen voor de voortzetting van de financiering voor Syrische vluchtelingen in Turkije, evenals in Jordanië, Libanon en andere delen van de regio.

14. Wat migratiebeheer betreft, in het kader van de bredere EU-strategie die betrekking heeft op alle migratieroutes, moet de samenwerking met Turkije worden versterkt, met name op gebieden als grensbewaking, bestrijding van illegale migratie en de terugkeer van irreguliere migranten en afgewezen asielzoekers naar Turkije, met inachtneming van de – op niet-discriminerende wijze toegepaste – Verklaring EU-Turkije.

15. Wij herinneren aan de vorige conclusies van de Europese Raad en blijven ons ten volle inzetten voor een integrale regeling van de kwestie-Cyprus overeenkomstig de relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad (met name de Resoluties 550, 789 en 1251). Wij zien uit naar de hervatting van de onderhandelingen onder auspiciën van de Verenigde Naties, waaraan de Europese Unie als waarnemer zal deelnemen en waarin zij een actieve rol zal spelen ter ondersteuning van de onderhandelingen, onder meer door benoeming van een vertegenwoordiger bij de VN-missie van goede diensten.

16. De rechtsstaat en de grondrechten blijven een grote bron van zorg. De aanvallen op politieke partijen en media en andere recente besluiten betekenen een ernstige achteruitgang van de mensenrechten en gaan in tegen de verplichtingen van Turkije om de democratie, de rechtsstaat en vrouwenrechten te eerbiedigen. Een dialoog over deze kwesties blijft een integraal onderdeel van de betrekkingen tussen de EU en Turkije.

17. In overeenstemming met het gedeelde belang van de EU en Turkije bij vrede en stabiliteit in hun omgeving verwachten wij van Turkije en alle actoren dat zij een positieve bijdrage leveren aan de oplossing van regionale crises, zoals die in Libië, Syrië, de zuidelijke Kaukasus, en blijven wij waakzaam ten aanzien hiervan.

18. Wij verzoeken de hoge vertegenwoordiger verder te werken aan de multilaterale conferentie over het oostelijke Middellandse Zeegebied.

19. Wij zullen de ontwikkelingen op de voet blijven volgen en een gecoördineerde benadering met partners blijven zoeken. De Europese Raad zal tijdens zijn bijeenkomst in juni op dit onderwerp terugkomen.

IV. RUSLAND

20. Wij werden geïnformeerd over de jongste ontwikkelingen in de betrekkingen tussen de Europese Unievizier en Rusland. Tijdens een volgende bijeenkomst van de Europese Raad zullen wij hierover een strategisch debat voeren.